

I/3/3-18

ARCHIWISTA

BIULETYN

Stowarzyszenia Archiwistów Polskich

Rok VI

Nr 1 (20)

WARSZAWA

1970

REDAGUJE ZESPÓŁ

Redaktor: Zygmunt Kolankowski

Sekretarz Redakcji: Bolesław Woszczyński

Adres Redakcji: Archiwum PAN, Warszawa, Nowy Świat 72 pok. 8

Wojewódzkie Archiwum Państwowe
w KIELCACH
ODDZIAŁ w RADOMIU
Rynek 1, tel. 211-74

Mr. min 3008

inv. 1487

Wojewódzkie Archiwum Państwowe
w KIELCACH
ODDZIAŁ w RADOMIU
Rynek 1, tel. 211-74

Jubileusz Profesora Henryka Jabłońskiego

Z okazji 60 rocznicy urodzin prof. dra Henryka Jabłońskiego, Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego PRL, Zarząd Główny Stowarzyszenia Archiwistów Polskich skierował do Jubilata następujące pismo:

Wielce Szanowny Obywatelu Ministrze
Czcigodny Profesorze!

W dniu dzisiejszej uroczystości Stowarzyszenie Archiwistów Polskich pragnie dołączyć swój głos do tych wszystkich, które składać Ci będą gratulacje i życzenia.

Archiwiści polscy dobrze pamiętają lata, w których stałeś w ich gronie, przy warsztacie szarej i żmudnej pracy archiwalnej. Do dziś jeszcze udostępnianie bezcennych źródeł naszej przeszłości narodowej w jednym z wielkich archiwów naukowych odbywa się według układu nadanego tym materiałom i w oparciu o inwentarze opracowane przez doktora Henryka Jabłońskiego.

Archiwiści polscy pamiętają, że kiedy rodziło się nowoczesne polskie ustawodawstwo archiwalne: dekret o archiwach państwowych z 1951 r. wraz z rozporządzeniem o państwowym zasobie archiwalnym, odpowiedzialnym za te prace aktywnym ich kierownikiem był profesor Henryk Jabłoński, wiceminister Oświaty.

Archiwiści polscy dobrze pamiętają jakie zainteresowanie i jaka życzliwość profesora Henryka Jabłońskiego towarzyszyły wszystkim ich inicjatywom i poczynaniom. Wiedzą i pomną, że Twoje decyzje i rady towarzyszyły tworzeniu nowych placówek archiwalnych, pamiętają, że gdy rodziła się idea Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, profesor Henryk Jabłoński, wówczas Sekretarz Naukowy Polskiej Akademii Nauk, udzielił jej gorącego poparcia.

W przekonaniu, że dzisiejszy Jubilat Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego, w którego resorcie znajduje się poważny odłam archiwów polskich zarządzanych przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych, Profesor i Uczony, którego wzrok sięga dalej i szerzej, który dostrzega wszystkie zróżnicowane placówki archiwalne w ramach najrozmaitszych powiązań instytucjonalnych i hierarchicznych - przez długie lata obejmować będzie tę skomplikowaną, odpowiedzialną i piękną dziedzinę swą życzliwą uwagą i serdeczną opieką - Stowarzyszenie Archiwistów Polskich jako wykładnik rzeszy archiwistów zatrudnionych w archiwach wszelkiego typu i szczebla, składa Ministrowi Profesorowi Henrykowi Jabłońskiemu najserdeczniejsze gratulacje i najlepsze życzenia.

Wiceprzewodniczący ZG
/-/ mgr Wanda Lipińska

Przewodniczący ZG
/-/ doc.dr Zygmunt Kolankowski

Warszawa, dnia 23.XII.1969 r.

Na list ten wpłynęła odpowiedź Jubilata:

Warszawa, dnia 6 stycznia 1970 r.

Zarząd Główny
Stowarzyszenia Archiwistów Polskich

W a r s z a w a

Al. Niepodległości 162

Szanowni Koledzy!

Najserdeczniej dziękuję za pamięć o mym 60-leciu, a szczególnie za to, iż nie zapomnieliście, że kiedyś i ja miałem zaszczyt nazywania się archiwistą. Tę praktykę naukową i życiową cenię sobie wciąż jak najwyżej i nie wyobrażam sobie całej mej późniejszej pracy badawczej bez tych doświadczeń, jakie wówczas zdobyłem.

Życzę Zarządowi Stowarzyszenia i wszystkim Kolegom jak najwięcej sukcesów w Nowym Roku.

/-/ Henryk Jabłoński

Stanisław Nawrocki

Poznań

Jubileusz stulecia
Archiwum Państwowego Miasta Poznania
i Województwa Poznańskiego

Archiwum Państwowe Miasta Poznania i Województwa Poznańskiego obchodziło w dniach od 28 - 30 października 1969 r. setną rocznicę swego istnienia. Założone w okresie zaboru pruskiego, zabezpieczało w swoich magazynach bezcenną dokumentację dziejów Polski przedrozbiorowej. Napływały do niego m.in. materiały źródłowe świadczące o walce ludności Wielkopolski o wyzwolenie społeczne i polityczne w XIX wieku. Od odzyskania niepodległości przez Państwo Polskie Archiwum przyczyniało się zawsze do rozwoju nauki polskiej oraz brało czynny udział w życiu kulturalnym Poznania i województwa poznańskiego. Z tego powodu jubileusz stulecia postanowiono uczcić w sposób wyjątkowo uroczysty, nadając mu charakter święta archiwistyki polskiej. Znalazło to pełną aprobatę władz partyjnych i państwowych. Protektorat nad obchodami przyjął Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego, prof.dr Henryk Jabłoński, a przewodnictwo Komitetu Obchodów Stulecia - rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, prof.dr Czesław Łuczak. W skład Komitetu weszło wielu poznańskich pracowników nauki. O jubileuszu powiadomione też zostały niektóre archiwa zagraniczne. W ten sposób postarano się o zaakcentowanie więzów łączących archiwistów różnych krajów.

- 5 -

W pierwszym dniu obchodów, 28 października 1969 r., odbyła się w Sali Czerwonej Pałacu Działyńskich na Starym Rynku w Poznaniu uroczysta sesja naukowa. Wzięli w niej udział przedstawiciele władz z wiceministrem oświaty i szkolnictwa wyższego, mgr Witem Drapichem. Nieobecnego z powodu choroby Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych dra L.Chajna, reprezentowała doc.dr Irena Koberdowa dyrektor Biura Prac Naukowych NDAP. Przybyli też dyrektorzy archiwów i liczni archiwiści z całego kraju oraz przedstawiciele poznańskiego świata naukowego.

Główny referat wygłosił dyrektor Archiwum poznańskiego, dr Czesław Skopowski. W referacie "Sto lat Archiwum Państwowego w Poznaniu", omówił dzieje tej instytucji, zwracając szczególną uwagę na ostatnie 50-lecie, a zwłaszcza na wyraźny rozwój tej instytucji w okresie Polski Ludowej. Archiwum uzyskało w tym czasie nowy budynek, a także znacznie rozszerzyło swoją działalność. W kolejnym referacie dr Irena Radtke przedstawiła rozwój życia naukowego Archiwum w poszczególnych etapach jego dziejów, podkreślając poważny wkład pracowników Archiwum w rozwiązanie teoretycznych i praktycznych zagadnień archiwalnych oraz w badania historyczne nad dziejami regionu poznańskiego. Z działalnością Archiwum w zakresie kwerend dla urzędów, instytucji i osób prywatnych oraz w organizowaniu wystaw zapoznała zebranych mgr Czesława Hruszkowa. Ostatni referat wygłosił doc.dr Stanisław Nawrocki, który mówił o zabezpieczeniu źródeł historycznych, powstających aktualnie w zakładach pracy. Referat omówił środki, jakie stosuje Archiwum, aby dla potomności zachować materiały źródłowe z naszych czasów¹.

Dyr.Skopowski zaprezentował też podczas sesji pierwszy egzemplarz wydrukowanego świeżo Przewodnika po zasobie Archiwum Państwowego w Poznaniu oraz podległych mu

¹ Por. "Archiwista" nr 4/19/, 1969, s.1-20 /Przyp.red./.

archiwów terenowych. Przewodnik ten zamyka poważny etap w zakresie opracowania zasobów wymienionych archiwów.

Po wysłuchaniu referatów zabrało głos kilku mówców. Pierwszym przemawiającym był prof. Włodzimierz Dworzaczek, uczony korzystający z zasobów Archiwum Państwowego w Poznaniu od około 40 lat. Porównał on dawne i obecne warunki pracy w Archiwum. Również doc. dr Maria Wojciechowska w tym samym mniej więcej czasie - jak oświadczyła w swoim wystąpieniu - zaczęła korzystać z zasobów Archiwum. Wspominała też o gościnie, jaką Archiwum udzieliło przed rokiem 1939 Komisji Atlasu Historycznego działającej w Poznaniu. Docent Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza W. Maisel w przemówieniu swoim dziękował kustoszowi M. Mice za wprowadzenie w tajniki paleografii oraz za pomoc przy wydawnictwach źródłowych. Jako ostatni przemawiał prof. J. Śliński z Zakładu Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, wspominając o przeżyciach związanych z odzyskaniem zespołu akt Braci Czeskich z Leszna, wywiezionego przez hitlerowców do Herrenhut /obecnie NRD/.

W tymże dniu dokonano też otwarcia dwóch interesujących wystaw okolicznościowych. Na szczególną uwagę zasługuje zorganizowana w Bibliotece Głównej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza - przy współudziale tejże Biblioteki - wielka wystawa publikacji opartych na zasobach Archiwum poznańskiego. Oprócz opracowań monograficznych pokazano liczne wydawnictwa źródłowe. Otwarcia wystawy dokonał dyrektor Biblioteki, doc. dr St. Kubiak. Uczestnikami uroczystości otwarcia byli przedstawiciele władz partyjnych i państwowych. Prezentowane na wystawie publikacje umieszczone są w katalogu wydanym z tej okazji.

Druga - niemniej interesująca wystawa - otwarta została w Bibliotece im. E. Raczyńskiego w Poznaniu. Tematem tej wystawy była Wielkopolska w świetle dokumentu archiwalnego. Pokazano na niej wiele cennych oryginalnych dokumentów obrazujących dzieje Wielkopolski od czasów najdawniejszych do najnowszych, zwracając szczególną uwagę na

nurt postępowy i walkę o wyzwolenie narodowe i społeczne. Zebranych gości powitał tu zastępca dyrektora Biblioteki, mgr Kazimierz Ewicz, a tradycyjnego otwarcia przez przecięcie wstęgi dokonał wiceminister mgr Wit Drapich. Z okazji tej wystawy wydano drukiem piękny, okolicznościowy folder, zawierający szereg ilustracji i fotokopii dokumentów.

Punktem kulminacyjnym uroczystości było spotkanie władz i pracowników nauki oraz przedstawicieli różnych organizacji i stowarzyszeń z archiwistami, zorganizowane w godzinach popołudniowych w dniu 28 października 1969 r. w pięknej i zabytkowej Sali Odrodzenia Ratusza Poznańskiego. Wśród uczestników tego spotkania należy wymienić wiceministra mgra W. Drapicha, przedstawiciela Wydziału Nauki KC PZPR prof. dra J. Chechlińskiego, kierownika Wydziału Propagandy KW PZPR - M. Jakubowicza, wicekonsula ZSRR - W. G. Filatowa, zastępcę przewodniczącego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej - mgra W. Stefanowskiego, sekretarza Prezydium Rady Narodowej m. Poznania - mgra J. Świtaja oraz wielu innych. Licznie przybyli też pracownicy Uniwersytetu i innych szkół wyższych oraz instytucji naukowych, organizacji społecznych, wydawnictw, prasy, radia i telewizji, archiwiści z różnych ośrodków krajowych i inni goście.

Zebranych powitał dyr. dr Cz. Skopowski, który w swoim przemówieniu wskazał na rolę archiwum w życiu społeczeństwa. Następnie przedstawiciele wielu władz i instytucji złożyli Archiwum Państwowemu gratulacje z okazji jubileuszu oraz życzenia pomyślnego rozwoju w przyszłości. Przemawiali m.in. wiceminister W. Drapich i prorektor Uniwersytetu im. A. Mickiewicza - prof. dr J. Wikarjak. Na ręce dyrektora Skopowskiego złożono też odznaczenia przyznane Archiwum przez niektóre instytucje i organizacje. Przedstawiciel Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich wręczył w imieniu Prezydium Rady Naczelnej Towarzystwa dyplom zasłużonego działacza TRZZ za wybitne zasługi w działalności społecznej na rzecz Ziem Zachodnich i Północnych. Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej przekazał dla

Archiwum Złotą Odznakę Honorową za zasługi w krzewieniu idei przyjaźni i braterstwa między narodami Polski i Związku Radzieckiego. Archiwum otrzymało też z rąk przedstawiciela Towarzystwa Miłośników Miasta Poznania przyznaną mu Złotą Odznakę Miłośnika Miasta Poznania za Pracę Społeczną. Poza tym na omawianym spotkaniu odznaczenia otrzymali zasłużeni pracownicy Archiwum. Z rąk wiceprzewodniczącego Prezydium WRN mgra W.Stefanowskiego odznaki Za Zasługi dla Rozwoju Województwa Poznańskiego otrzymali: dyr. Skopowski, dr K.Górska-Gołaska, mgr Cz.Hruszkowa i mgr K.Bielecki. Sekretarz Prezydium Rady Narodowej m. Poznania, mgr J.Świtaj, wręczył dr I.Radtke i mgr J.Rogali Odznaki Honorowe m.Poznania.

Na tymże spotkaniu doc.dr Koberdowa odczytała życzenia dla Archiwum poznańskiego od Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, dra L.Chajna. Odczytane też zostały liczne życzenia nadesłane przez różne urzędy, władze, instytucje i organizacje oraz osoby prywatne z kraju i zagranicy. Nadeszły życzenia z szeregu krajów, a m.in.: Austrii, Francji, Irlandii, Jugosławii, Monaco, NRD, NRF, Węgier, Włoch i Związku Radzieckiego. Trzeba też wspomnieć o życzeniach skierowanych do Archiwum przez Zarząd Główny SAP oraz przez byłych naczelników dyrektorów archiwów państwowych, prof. R.Gerbera i dyr.H.Altmana.

Uroczystym momentem spotkania było wręczenie przez dyr. Skopowskiego pamiątkowego medalu, wybitego z okazji stulecia, przedstawicielom urzędów, instytucji i organizacji oraz związanym z Archiwum osobom prywatnym. Otrzymali go m.in. członkowie rodzin zmarłych archiwistów poznańskich, a także byli pracownicy Archiwum, obecnie zatrudnieni w innych zakładach pracy.

Miłym punktem spotkania był występ znanego już w kraju i zagranicą Poznańskiego Chóru Chłopięcego pod dyktando J.Kurczewskiego. Zespół zaprezentował polską pieśń od średniowiecza do czasów najnowszych. Wszystkie utwory nagrodzone były przez zebranych rzesistymi oklaskami.

Końcowym akcentem spotkania w Ratuszu Poznańskim było otwarcie tam kolejnej wystawy. Zgromadzono na niej oryginalne dokumenty i książki pergaminowe. Wystawa obrazowała rozwój tej formy dokumentacji. Została ona w pomyślny sposób urozmaicona przez pokazanie również rekwizytów muzealnych, takich jak dawne tłoki pieczętnicze, przedmioty związane z pracą kancelarii lub z osobami wystawianymi dokumenty. Z tego powodu - jak i ze względu na atrakcyjny temat - wystawa zyskała duże uznanie zwiedzających.

Drugiego dnia obchodów, 29 października 1969 r., odbyła się w Archiwum Państwowym w Poznaniu konferencja dyrektorów archiwów państwowych z całego kraju. Obradom przewodniczyła doc.dr I.Koberdowa. Uczestniczył w nich przedstawiciel KC PZPR, prof.dr J.Chechliński. Podczas obrad dyr. Skopowski wręczył pamiątkowy medal dyrektorom archiwów państwowych.

W trzecim dniu uroczystości/30 października 1969 r./ w budynku Archiwum Państwowego w Poznaniu odbył się pokaz filmu o archiwach polskich, opracowanego przy współudziale Archiwum Dokumentacji Mechanicznej. W pokazie wzięli udział dyrektorzy archiwów, pracownicy Archiwum poznańskiego oraz liczni goście. Był wśród nich profesor R.Pollak, który po zakończeniu pokazu w pięknych słowach podzielił się wspomnieniami ze swoich badań prowadzonych w Archiwum poznańskim nad dawnym życiem codziennym w Wielkopolsce. Podczas tej uroczystości dyr. Skopowski wręczył pamiątkowy medal długoletnim pracownikom Archiwum.

Interesującą imprezą tego dnia było też otwarcie w sali wystawowej w Muzeum Rzemiosł Artystycznych na Górze Przemysła w Poznaniu wystawy filatelistycznej. Tematem jej były dzieje Polski. Przybyłych na wystawę gości powitał ob. Władysław Żywień, przewodniczący Koła Polskiego Związku Filatelistów Poznań-Miasto i zarazem kierownik pracowni mikrofilmowej Archiwum poznańskiego. Otwarcia wystawy dokonał prof. Z.Obrąpalski, prezes Zarządu Poznańskiego

Związku. Obecny był także ob. J. Witkowski, członek Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Związku Filatelistów, laureat nagród międzynarodowych. Podczas uroczystości prof. Obrąpalski wręczył na ręce dyr. Skopowskiego dyplom uznania ze strony Związku dla działalności Archiwum. Z okazji tej wystawy urząd pocztowy stemplował korespondencję okolicznościowym datownikiem.

W tym też dniu odbyła się wspólna wycieczka do znanych pałaców i muzeów w Kórniku i Rogalinie. Wycieczka ta była bardzo udana, również ze względu na piękną pogodę.

W ostatnim dniu obchodów setnej rocznicy Archiwum Państwowego w Poznaniu - 31 października 1969 r., odbyła się w Gnieźnie sesja Miejskiej Rady Narodowej, podczas której jedną z ulic na Osiedlu Tysiąclecia nazwano imieniem prof. Józefa Paczkowskiego. Jak wiadomo profesor Paczkowski był pierwszym po r. 1918 dyrektorem Archiwum Państwowego w Poznaniu oraz pierwszym naczelnym dyrektorem archiwów państwowych w Polsce. Rada Narodowa miasta Gniezna postanowiła uczcić jego pamięć z tego powodu, że prof. Paczkowski urodził się w tym mieście. Udział w sesji wzięła 10-osobowa delegacja pracowników Archiwum poznańskiego i kierownik Powiatowego Archiwum Państwowego w Gnieźnie, mgr K. Pawlak. Podczas sesji dyr. Skopowski podziękował Radzie Narodowej za podjęcie tak miłej dla archiwistów decyzji. Wzruszające przemówienie wygłosił uczestniczący w sesji syn Profesora, redaktor Konstanty Paczkowski. Po zakończeniu sesji delegacja archiwistów wraz z redaktorem Paczkowskim i przedstawicielami władz miejskich udała się na nowo mianowaną ulicę, gdzie umieszczono odpowiednią tablicę.

Archiwiści poznańscy pamiętali także podczas swoich uroczystości o zmarłych kolegach, spoczywających na poznańskich cmentarzach. W przeddzień obchodów, dnia 27 października 1969 r., delegacje archiwistów złożyły wiązanki kwiatów na grobach Józefa Lekszyckiego, Józefa Paczkowskiego, Kazimierza Kaczmarczyka, Adama Kaletki i Leona Siuchniń-

skiego. W delegacjach tych uczestniczyli również członkowie rodzin zmarłych archiwistów.

Na uwagę zasługuje też wydanie w tzw. małej poligrafii "Życiorysów polskich archiwistów poznańskich". Obejmują one około 30 nazwisk osób, które pracowały w Archiwum Państwowym w Poznaniu. Wielu z nich pracuje obecnie w różnych instytucjach na terenie Poznania lub w innych ośrodkach. Przy okazji tej pracy skompletowano zbiór zdjęć wszystkich tych osób. Będzie to interesujący przyczynek do dziejów Archiwum poznańskiego.

Obchody setnej rocznicy istnienia Archiwum Państwowego w Poznaniu przyczyniły się do żywego zainteresowania się problematyką archiwalną przez prasę, radio i telewizję. Na łamach prasy poznańskiej ukazało się szereg okolicznościowych artykułów o działalności i zasobie źródłowym Archiwum oraz o konieczności zabezpieczenia dokumentacji bieżąco powstającej w zakładach pracy. Dyr. Skopowski wystąpił także w okolicznościowych audycjach radiowych oraz w audycji telewizyjnej. Kilka miesięcy przed obchodami w "Archeionie" oraz w "Kronice miasta Poznania" ukazały się artykuły dyr. Skopowskiego o dziejach Archiwum. W kilka dni po obchodach dyr. Skopowski wygłosił odczyt publiczny na ten temat, zorganizowany przez Towarzystwo Miłośników Miasta Poznania.

Uroczystości jubileuszowe były poważnym wydarzeniem w życiu kulturalnym Poznania. Duże zainteresowanie dla spraw archiwalnych wykazały władze partyjne, państwowe, organizacje społeczne i szerokie kręgi społeczeństwa. Świadczy o tym wybitne poparcie dla wszystkich imprez, masowy udział w obchodach i wystawach oraz przyznane archiwistom odznaczenia. Społeczeństwo miało okazję uświadomić sobie rolę, jaką spełniają archiwa w życiu publicznym.

Bohdan Ryszewski
Toruń

Obrady sekcji nauk pomocniczych historii
na X Zjeździe Historyków Polskich w Lublinie
9 - 13 września 1969 roku

Artykuł niniejszy nie jest wyczerpującym sprawozdaniem z obrad sekcji nauk pomocniczych historii na Zjeździe, lecz zwykłą relacją uczestnika obrad^x. Wydało się autorowi słuszone i interesujące przypomnienie na wstępie miejsca jakie zajmowała problematyka archiwalna na poprzednich zjazdach. Rzadko bowiem jest okazja, aby przypomnieć i zestawzić fakty, które w pewnym stopniu mogą być miarą aktywności naukowej środowisk związanych z archiwami i udziału archiwistów w życiu naukowym.

Problematyka archiwalna po raz pierwszy otrzymała osobne miejsce na IV Zjeździe Historyków Polskich w Poznaniu w 1925 roku. Działała wówczas pod przewodnictwem Józefa Siemieńskiego sekcja VI B poświęcona archiwom. Na jej obradach ogłoszono 18 referatów dotyczących spraw bardzo istotnych dla archiwów i rozwoju archiwistyki. M.in. Aleksy Bachulski wygłosił referat pt. "Zastosowanie zasady proveniencji w porządkowaniu nowoczesnych zasobów ar-

^x Zgodnie z zapowiedzią w "Archiwiscie" nr 4/19/ s.40, ogłaszamy szersze sprawozdanie z obrad X Zjazdu Historyków Polskich w Lublinie. Uwagi Autora sprawozdania stanowią wyraz jego poglądów osobistych /Przyp.Red./.

chiwalnych", Józef Paczkowski omawiał "Zasadę archiwalną proveniencji", Adam Kaletka referował "Zagadnienia zasadnicze przy porządkowaniu aktów niemieckich". Referaty uzupełniała ożywiona dyskusja, na którą złożyły się 44 wypowiedzi dotyczące m.in. niektórych podstawowych kwestii terminologicznych¹.

Już na następnym, V Zjeździe w Warszawie w 1930 roku zabrakło odrębnej sekcji archiwalnej, ale w innych sekcjach ogłoszono 5 referatów bezpośrednio dotyczących problematyki archiwalnej. M.in. Jadwiga Karwasińska omówiła zagadnienie odtworzenia archiwów dawnej Rzeczypospolitej, Aleksy Bachulski i Adam Stebelski przedstawili "Sprawę zabezpieczenia i inwentaryzacji archiwów nowoczesnych", Kazimierz Konarski i Wincenty Łopaciński referowali reorganizację archiwów państwowych².

Na VI Zjeździe w Wilnie w 1935 roku znów wydzielono problematykę archiwalną, tworząc podsekcję archiwistyki w sekcji nauk pomocniczych historii. Na obradach podsekcji ogłoszono cztery referaty, m.in. Ryszard Mienicki mówił o archiwach W.Ks.Litewskiego, a Jan Adamus i Eugeniusz Barwiński o archiwach miejskich i gminnych³.

Na VII Zjeździe we Wrocławiu w 1948 roku z zakresu problematyki archiwalnej ogłoszono tylko dwa referaty: Adam Stebelski omówił podstawę archiwalną historiografii polskiej po 1945 roku, a Witold Suchodolski referował zagadnienie rozmieszczenia zasobów archiwalnych i ich udo-

¹ Pamiętnik IV Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Poznaniu 6 - 8 grudnia 1925, t.1: Referaty, Lwów 1925, sekcja VI, t.2: Protokoły, Lwów 1927, sekcja VI B.

² Pamiętnik V Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Warszawie 28 listopada do 4 grudnia 1930 r., t.1: Referaty, Lwów 1930, s. 169-179, s. 231-240, 278-287, 357-368, 452-461; t.2: Protokoły, Lwów 1931.

³ Pamiętnik VI Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie 17-20 września 1935, t.1: Referaty, Lwów 1935, s. 403-438.

stępnienia. W dyskusji nad tymi referatami zabierało głos 11 osób⁴.

Na VIII Zjeździe w Krakowie w 1958 roku znów utworzono odrębną sekcję nauk pomocniczych historii, na której tematyka archiwalna przeważała: na siedem referatów trzy dotyczyły bezpośrednio problematyki archiwalnej, a w dwóch innych także występowały zagadnienia archiwalne. M.in. A. Stebelski wygłosił referat o zagadnieniu kancelaryjnej i terytorialnej przynależności akt, Tadeusz Mencil o inwentarzu archiwalnym w pracy historyka, Zygmunt Kolankowski o problemach archiwalnego opracowania spuścizn rękopiśmiennych. W dyskusji nad referatami zabierało głos 29 osób⁵.

W programie IX Zjazdu Historyków w Warszawie w 1963 roku problematyka archiwalna nie wystąpiła, ponieważ zjazd skupił uwagę na wybranych problemach historycznych. Jedynie w referacie Czesława Madajczyka i Henryka Zielińskiego o stanie badań i potrzebach w zakresie historii Polski Ludowej omówiono niektóre problemy dotyczące archiwaliów najnowszych z punktu widzenia historyków⁶.

Na X Zjeździe Historyków Polskich w Lublinie dzięki utworzeniu aż 10 sekcji specjalistycznych można było wyodrębnić sekcję nauk pomocniczych historii, na której jak zwykle problematyka archiwalna zajęła wiele miejsca.

Program sekcji obejmował siedem referatów. Niektóre z nich tematyką wychodziły poza zakres nauk pomocniczych nawet szeroko pojmowanych: referat doc. I. Ihnatowicza o

⁴ Pamiętnik VII Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich we Wrocławiu 15 - 22 września 1948, t.2, z.1, Warszawa 1948, s.53-65.

⁵ VIII Powszechny Zjazd Historyków Polskich w Krakowie 14 - 17 września 1958 r., Referaty i dyskusja, t.2, sekcja IX, Warszawa 1960.

⁶ IX Powszechny Zjazd Historyków Polskich w Warszawie 13 - 15 września 1963 r., Referaty i dyskusja, Polska Ludowa, Warszawa 1964, s.7-42.

cybernetyce w badaniach historycznych dotyczył bardzo ogólnych kwestii warsztatu historyka, referat dr K. Kerstewskiej o relacjach dotyczył źródeł interesujących głównie historyków dziejów najnowszych, referat doc. A. Wyrobisza o źródłach archeologicznych interesował mediewistów. Trzy referaty dotyczyły bezpośrednio problemów archiwalnych. W audytorium przeważali archiwiści, choć na niektóre referaty przychodzili historycy różnych specjalności. Obrady trwały trzy dni: 9, 10 i 11 września 1969 r. Przewodniczył sekcji prof. dr Kazimierz Jasiński z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Poza nim obrady prowadzili: doc. dr Ireneusz Ihnatowicz z Uniwersytetu Warszawskiego i doc. dr Andrzej Tomczak z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Pierwszy dzień obrad sekcji rozpoczął referat prof. dr Aleksandra Gieysztora z Uniwersytetu Warszawskiego pt. "Miejsce nauk pomocniczych historii w kształceniu historyka"⁷. Referent zaczął od zarysowania stanu nauk pomocniczych historii w ciągu ostatniego dziesięciolecia. Podkreślił, że rozwój poszczególnych dyscyplin nazywanych pomocniczymi zależy od tego czy będą stawiać sobie własne cele i rozwijać na własnym materiale poznawczym własną metodę. Jest to spostrzeżenie powszechnie już akceptowane. Jako przykład wymienił m.in. naukę o archiwach, która "ujawniła nowe i ważne możliwości rozwoju wykraczające poza opis urzędów i poza archiwoznawstwo w stronę wiedzy o umysłowości i wyposażeniu mentalnym ludzi zaangażowany proces tworzenia, użytkowania i chowania akt". Wydaje się jednak, że archiwistyka już od dawna wyszła poza opis urzędów i archiwoznawstwo, i zadania wymienione przez referenta równie dawno spełnia. Główna uwaga referenta skupiła się na problemach nauczania nauk pomocniczych historii na uniwersytetach. Zwrócił więc uwagę, że miejscem

⁷ Pamiętnik X Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Lublinie, 17 - 21, Referaty, t.2, Warszawa 1968, s.360-365.

praktycznego kształcenia studentów w zakresie nauk pomocniczych są specjalistyczne proseminaria i seminaria. Obok tego studenci winni otrzymać wiedzę systematyczną w zakresie nauk pomocniczych na specjalnych wykładach i ćwiczeniach. Całość tej wiedzy należy podzielić na dwie części: część pierwsza - zajęcia poświęcone źródłom średniowiecznym, część druga - źródłom XIX i XX wieku. W części pierwszej zaleca uwzględnić: źródłoznawstwo narracji historycznej z elementami krytyki tekstu, paleografię łacińską i polską, dyplomatykę związaną z nauką o archiwach⁸, chronologię, sfragistykę, heraldykę, genealogię, metrologię, numizmatykę. W części drugiej natomiast przewiduje: naukę o archiwach, paleografię nowoczesną, metrologię, statystykę, demografię, prasoznawstwo i tzw. wiedzę krytyczną o środkach informacji masowej, dokumentacji technicznej, fotomechanicznej i kartografii.

Referat wygłoszony przed bardzo licznym audytorium wywołał dyskusję przede wszystkim wykładowców nauk pomocniczych historii z wyższych uczelni, którzy referowali swoje metody i zakres nauczania nauk pomocniczych. Niektóre wypowiedzi sygnalizowały pojawienie się nowych nauk pomocniczych, np. chronografii. Ograniczony czas dyskusji przeszkodził zapewne dokładniejszemu uzasadnieniu potrzeby i rzeczywistej odrębności takiej dyscypliny. Poza tym postulaty dyskusji dotyczyły podniesienia rangi przedmiotu w ramach uniwersyteckiego studium historii, m.in. proponowano wprowadzenie egzaminu w miejsce zaliczeń. Postulowano także wydanie podręcznika nauk pomocniczych historii.

Jako drugi na tym samym posiedzeniu wygłoszony został referat doc.dr Ireneusza Ihnatowicza - "Cybernetyka a badania historyczne"⁹. Referent najpierw omówił dotych-

⁸ Referent archiwistykę nazywa "nauką o archiwach", a do jej zakresu włącza problematykę częściej obecnie zaliczaną do dyplomatyki szeroko pojmowanej. Por. dalej omówiony referat A. Tomczaka.

czasowy zakres wykorzystania metod cybernetycznych przez historyków: wspominał o wykorzystaniu maszyn cyfrowych do szybkich obliczeń oraz do gromadzenia i przechowywania informacji, o próbach wykorzystania tych urządzeń do celów heurystycznych. Dając ogólny obraz tych prób i możliwości wspomagania warsztatu historyka przez nowoczesne urządzenia, przedstawił jednocześnie problemy wynikające z tych udogodnień: przede wszystkim problem przygotowania pytań dla maszyny w języku cyfrowym. Wskazał przy tym na zawodność dotychczasowych metod dla pracy historyka. W dalszym ciągu wystąpienia referent zwrócił uwagę na przypuszczalną użyteczność teorii informacji dla krytyki i analizy źródła historycznego.

Dyskusja nad omówionym referatem przedstawiała się skromnie; zanotowano w niej tylko jedną obszerniejszą wypowiedź. Referat doc. Ihnatowicza dotyczył bowiem raczej mało znanych jeszcze specjalnych kwestii metodologicznych.

Drugi dzień obrad sekcji poświęcony był źródłom historycznym specjalnych rodzajów: fonograficznym i relacjom.

W pierwszym referacie mgr Halina Karczowa z Archiwum Dokumentacji Mechanicznej w Warszawie, omówiła "Problemy krytyki i wykorzystania źródeł fonograficznych"¹⁰. Referentka zaczęła od interesującej historii nagrań, dając zarys rozwoju technicznego źródeł fonograficznych. Następnie omówiła różne rodzaje materiałów fonograficznych, rozróżniając wśród nich: najpierw powstające w wyniku zapisu bezpośredniego, indywidualnego, później wykonywane sposobem przemysłowym. Wiele uwagi referentka poświęciła wartości poznawczej źródeł fonograficznych, które, jej zdaniem, przewyższają źródła pisane, ponieważ wzbogacają przekaz o dodatkowe elementy poznawcze: pozwalają poznać np.

⁹ Tamże, s. 285-300.

¹⁰ Tamże, s. 301-315.

stany emocjonalne mówców i audytorium, atmosferę sali itp. Dalszą część referatu poświęcono problemowi wartości nagrań, jako dokumentów. W konkluzji referentka stwierdza, że "zapis dźwiękowy może, jak każdy inny, być źródłem wiedzy o faktach, może je również poświadczać"¹¹. Wynika z tego kwestia ewentualnych fałszerstw, których możliwości przy nagraniach są z punktu widzenia technicznego bardzo duże. Można wprowadzić fałszerstwa wykryć, ale tylko drogą skomplikowanych i żmudnych analiz przede wszystkim technicznych, a poza tym treściowych i lingwistycznych. Referentka na przykładach wykazała jednak, że analizy te zwłaszcza w stosunku do nagrań dawniejszych mogą być zawodne.

W dyskusji zabierało głos siedem osób. Poruszono sprawę konserwacji nagrań, wskazywano na zależność badacza od techników w badaniu źródeł fonograficznych, podkreślano potrzebę szkolenia specjalnego personelu archiwalnego dla zajmowania się materiałami fonograficznymi, poruszono sprawę selekcji. Odosobniony głos postulował uczestnictwo archiwistów w tworzeniu materiałów fonograficznych: nagrywanie przez archiwistów bezpośrednio wszelkich ważnych wydarzeń.

Drugi referat tego dnia wygłosiła dr Krystyna Kerstenowa z Instytutu Historii PAN nt. "Relacje jako typ źródła historycznego". Referentka termin "relacja" odnosi tylko do "narracji uczestnika wydarzeń, inspirowanej przez badacza"¹². Wyróżnia dwa typy relacji: 1/ wspomnienie ogólnie inspirowane; 2/ kwestionariusz pytań - odpowiedzi. Pierwszy typ ma charakter źródeł uzupełniających wiedzę o faktach. Wobec tego rodzaju źródeł można z powodzeniem stosować znane sposoby krytyki źródeł historycznych. Natomiast typ drugi - kwestionariusz, wymaga zastosowania metod socjologicznych, które historykom są znane bardzo słabo i często stosowane błędnie.

¹¹ Tamże, s. 311.

¹² Tamże, s. 316-329.

Referat wywołał ożywioną dyskusję z udziałem 15 osób. Jedni z dyskutantów uznawali relacje za źródło niskiej wartości, mające charakter uzupełniający. Inni podkreślali walory relacji, które często zawierają elementy poznawcze skądinąd nieznane. Zwracano uwagę na trudności przy zbieraniu relacji na kwestionariuszach. Podkreślano konieczność dobrego przygotowania merytorycznego badacza zbierającego i wykorzystującego relacje. Wypowiadano się na temat organizacji zbierania relacji, która wyraźnie niedomaga. W podsumowaniu stwierdzono, że referat i dyskusja kwestii nie wyczerpały i istnieje potrzeba fachowych spotkań poświęconych omówieniu postawionych zagadnień.

Trzeci dzień obrad przyniósł w godzinach przedpołudniowych znów dwa referaty. Doc. dr Andrzej Tomczak referował problem zakresu dyplomatyki¹³. Potrzebę omówienia tego problemu Referent uzasadnił rozwojem problematyki współczesnej dyplomatyki i rozrostem jej zadań badawczych. Nie ulega wątpliwości, że Zjazd jest właściwym miejscem dla przedyskutowania tak ważnej i ogólnej problematyki. Referat z całej obszernej tematyki określonej w tytule rozpatrywał trzy kwestie: 1/ czy dyplomatyka ma badać całość dokumentacji aktowej, czy tylko część; 2/ jaki jest zasadniczy cel badań dyplomatyki: czy mają być one tylko służebne wobec historii, czy także samodzielne; 3/ jaki powinien być podział zainteresowań badawczych między dyplomatyką a archiwistyką?

Odpowiedzi na te pytania szukał autor najpierw w literaturze międzynarodowej, głównie francuskiej, niemieckiej i czeskiej, a w drugiej części referatu w literaturze polskiej. Z badań przeprowadzonych w zakresie międzynarodowym wynikły następujące wnioski: 1/ coraz wyraźniej zaznacza się tendencja do objęcia badaniami dyplomatycznymi wszystkich rodzajów dokumentacji aktowej; 2/ postuluje się wszechstronne badania dokumentacji aktowej i urządzeń zwią-

¹³ Tamże, s. 344-359.

zanych z jej powstawaniem; 3/ przeważa pogląd, że granicę między dyplomatyką a archiwistyką stanowią wrota archiwum, choć między obu dyscyplinami istnieją wyraźne styki.

W literaturze polskiej natomiast występuje większa różnorodność stanowisk: 1/ nie ma zgody jeśli chodzi o kwestię: czy dyplomatyka ma zajmować się tylko dokumentem średniowiecznym czy wszystkimi źródłami aktowymi; 2/ są różnice w kwestii: czy dyplomatyka ma wszechstronnie badać źródła aktowe i urządzenia je wytwarzające, czy też zajmować się winna tylko niektórymi aspektami; 3/ zasadnicze rozbieżności występują też w kwestii granicy między dyplomatyką a archiwistyką.

Omówiony referat dyskutowano razem z następnym referatem dr M. Bielińskiej. W tej dyskusji łącznej zabierało głos 12 osób, a siedem z nich wypowiadało się także w kwestii zakresu dyplomatyki. Nie była to zatem dyskusja bardzo ożywiona, nie wniosła też wiele nowego w stosunku do zawartości referatu. Czterech dyskutantów poparło tezę o konieczności rozszerzenia zakresu dyplomatyki na badania aktu nowożytnego i najnowszego. Uznano także, że dyplomatyka nie może wykonywać tylko funkcji usługowych, skoro realizuje już z powodzeniem własne cele badawcze. Niektóre głosy sprzeciwiły się rozgraniczaniu dyplomatyki i archiwistyki, stojąc na stanowisku, które można określić jako tradycyjne. W tych wypowiedziach wystąpiły pewne nieporozumienia, polegające na identyfikowaniu pracy archiwisty z zakresu archiwistyki.

Drugi referat ostatniego dnia obrad sekcji wygłosiła dr Maria Bielińska z Instytutu Historii PAN, pt. "Współczesne zadania archiwów"¹⁴. Nie jest łatwo treść tego referatu krótko zrelacjonować, ponieważ poruszono w nim szereg zagadnień. Referentka zaczyna od kwestii "badacz a archiwista", stanowiącej problem godny odrębnej dyskusji. Identyfikując badacza z historykiem, stara się przeprowa-

¹⁴ Tamże, s. 344-359.

dzić podział funkcji, wskazując jednocześnie na konieczność łączenia wysiłków np. w zakresie ustalenia kryteriów selekcji. Następnie szerzej zajmuje się omówieniem współczesnych zadań teorii archiwalnej. Wśród nich wymienia: studia nad dokumentacją aktową łącznie z badaniami kancelarii oraz dziejów i organizacji aktotwórcy, badania kryteriów selekcji dokumentacji aktowej, badania terminologiczne.

W następnej części referatu omówiono współczesne zadania organizacyjno-praktyczne archiwów. Autorka wskazuje zadania dotyczące opracowania zasobu: zwraca uwagę na konieczność podporządkowania pracy nad zasobem planom badawczym placówek naukowych, potrzebę scalania archiwaliów, unowocześnienie środków technicznych w archiwach, zabezpieczenie materiałów narastających.

Tak opracowany referat dawał dużą swobodę dyskutantom. Zabierało głos 10 osób, wypowiedzi były dość obszerne, a ich zakres tematyczny szeroki. Mówiono bowiem o tym co powinno, zdaniem dyskutantów, być uznane także za ważne zadania współczesnych archiwów. Omawiano więc rolę archiwistów w badaniach regionalnych. Zwracano uwagę na niedostatki istniejących pomocy archiwalnych dotyczących zasobu dawnego, rzekomo dobrze już opracowanego. Postulowano czynny udział archiwistów w kształtowaniu zasobu, zwłaszcza przy tworzeniu kryteriów selekcji. Zwracano uwagę na fakt, że z archiwów korzystają nie tylko historycy, lecz także badacze innych specjalności, co nie znalazło w referacie dostatecznego wyrazu. Jeden z dyskutantów słusznie podniósł, że nie można problematyki archiwalnej zamykać w kręgu zainteresowań państwowej służby archiwalnej. Także i w tej dyskusji powrócił odosobniony postulat, aby archiwiści zaczęli tworzyć materiały informacyjne dla gromadzenia w archiwach, zamiast je tylko przejmować. Z zainteresowaniem wysłuchano w dyskusji postulatów doc. dr Ireny Koberdowej z Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, która stwierdziła, że archiwa państwowe powinny nie tyle udostępniać swe zasoby do celów naukowych, ile do ce-

łów wynikających z potrzeb gospodarki narodowej, przy czym nie mogą biernie wykonywać tej funkcji, lecz powinny z własnej inicjatywy szukać i przekazywać instytucjom gospodarczym potrzebne materiały. Wynika z tego potrzeba wprowadzenia zmian do archiwalnych pomocy informacyjnych. W dalszej dyskusji z poglądem tym polemizowano, wyrażając obawy o losy udostępniania archiwaliów do celów naukowych, choć nikt przy tym nie sprzeciwiał się od dawna uznanemu postulatowi wykorzystania i udostępniania archiwaliów dla potrzeb gospodarki narodowej.

Osobno należy odnotować wystąpienie dyr. W. Stankiewicza z Biblioteki Narodowej, który m.in. postulował współpracę archiwistów, bibliotekarzy i dokumentalistów w dziedzinie gromadzenia i udostępniania informacji. Jest to postulat w pełni słuszny, ale niestety stale formułowany mało konkretnie, choć dla przyszłości archiwistyki może mieć bardzo duże znaczenie.

W godzinach popołudniowych w ramach obrad sekcji przy nieco zmienionym audytorium doc. dr Andrzej Wyrobisz wygłosił referat pt. "Źródła archeologiczne w badaniach nad historią miast w Polsce XIV-XVIII w.". Pomijając treść referatu i przebieg dyskusji, interesującej raczej mediewistów niż archiwistów, warto wspomnieć, że Referent wysunął postulat tworzenia archiwów archeologicznych, które pod względem organizacji i zasobu miałyby jednak charakter specjalny, odbiegający od naszego pojmowania archiwum.

Dorobek sekcji nauk pomocniczych historii podsumował na obradach plenarnych Zjazdu 13 września doc. I. J. Jhna-towicz. Pełne materiały sekcji zostaną opublikowane w III tomie Pamiętnika X Zjazdu Historyków Polskich w Lublinie.

Regina Piechota

Warszawa

Instrukcja kancelaryjna i wykazy akt
/Informacja o wybranych pozycjach bibliograficznych/

Podstawowym warunkiem prawidłowego funkcjonowania urzędu jest właściwe zorganizowanie kancelarii. Czynnikiem decydującym o sprawnym działaniu kancelarii jest instrukcja kancelaryjna i wykazy akt. Instrukcja kancelaryjna i wykazy akt wpływają również w sposób zasadniczy na funkcjonowanie samego zakładu pracy. Instrukcja kancelaryjna zabezpiecza i normuje najbardziej prawidłowy obieg akt w biurze od chwili ich powstania w danym zakładzie, aż do momentu przekazania do archiwum zakładowego.

Stosowanie wykazu akt ogranicza wykonywanie w zakładach pracy szeregu zbędnych manipulacji oraz ułatwia selekcję materiałów na kategorię A i B, czyli na takie, które przechowywane wiecześnie będą służyły przyszłym badaczom i na inne, które z korzyścią dla gospodarki państwowej mogą być w określonych terminach i ustalonym trybie przekazane na przemiał.

Wykazy akt mają również wielką wagę dla archiwów zakładowych, a następnie dla archiwów państwowych. W ostatnich latach zakłady pracy wykazują żywe zainteresowanie i zrozumienie dla stosowania instrukcji kancelaryjnych i wykazów akt w urzędach. Instrukcje kancelaryjne i wykazy akt stanowią przedmiot zainteresowań, a często i studiów ze strony archiwistów zakładowych. Im to właśnie podaje się

do wiadomości i ewentualnego wykorzystania poniższe zestawienie wybranej literatury polskiej w tym zakresie.

- 1/ A n d r z e j e w s k i Antoni: Korespondencja biurowa. Warszawa 1963 Ministerstwo Finansów 4° ss.118 nlb 1. Ministerstwo Finansów. Zakład Organizacji i Techniki Pracy Biurowej. Biblioteka Organizatora Pracy Biurowej. Nr 8.
- 2/ B a r c z e w s k i Stanisław: Struktura wewnętrzna prezydów rad narodowych. Gospodarka Administracji Terenowej 1961 nr 1 s.29.
- 3/ B e g u a r t G.: Zagadnienie szybkości obiegu dokumentów administracyjnych. Warszawa 1957 Zakład Organizacji i Techniki Pracy Biurowej 4° s.31.
- 4/ B i e l i ń s k a Maria: Akt jako obiekt archiwalny w kancelarii urzędu i w składnicy akt. Archeion [T] 21: 1952 s.145-167.
- 5/ B i e l i ń s k a Maria: Registratura. W: Vademecum Dyrektora. Poradnik-informator dla przedsiębiorstw przemysłowych. Dział XV. Organizacja i technika pracy biurowej. Warszawa 1960-1965 s.XV, 89.
- 6/ B i e l i ń s k a Maria: Wykaz akt w praktyce zakładów pracy archiwów państwowych. Organizacja - Metody - Technika. R.2: 1959 nr 1.
- 7/ B i e n i a k H.: W sprawie powołania centralnego ośrodka organizacji pracy biurowej. Organizacja - Metody - Technika R.7: 1964 nr 11 s.28-29.
- 8/ B ł a s z c z y k Kazimierz: Uwagi o niektórych problemach gromadzkich rad narodowych. /Prace kancelaryjne, wykazy akt/. Organizacja - Metody - Technika. R.5: 1962 nr 6 s.4-6.
- 9/ B o c h e ń s k i T., G e b e r t S.: Gromadzkie rady narodowe. Zadania i organizacja pracy. Warszawa 1955 Wydawnictwo Prawnicze 8° ss.339.

- 10/ D a r d z i ń s k i Z.: Organizacja pracy kancelarii ogólnej. Organizacja - Metody - Technika. R.7: 1964 nr 2 s.10.
- 11/ D o k u m e n t a c j a w zakładzie pracy. Przepisy kancelaryjne i archiwalne. Stan prawny na koniec czerwca 1966 r. Oprac. Krzysztof Radczuk. Warszawa 1966 PWN 8° ss.122, nlb 1.
- 12/ G d y n i a Maria, P o p r a w s k a Stanisława: Wykaz akt przedsiębiorstw hutniczych. Archeion [T] 34: 1961 s.3-23.
- 13/ G l i ń s k i Leopold: Usprawnienie obiegu dokumentacji w poznańskim "Mostostalu". Organizacja - Metody - Technika. R.7: 1964 nr 2 s.23-24.
- 14/ I n s t r u k c j a kancelaryjna dla wydziałów i równorzędnych jednostek organizacyjnych prezydów wojewódzkich rad narodowych. Warszawa 1965 URM 16° ss.32.
- 15/ I n s t r u k c j a o obiegu pism, opracowywaniu spraw oraz ewidencji i przechowywaniu akt. Praca zbiorowa. Wyd.2. Warszawa 1954 Instytut Ekonomiki i Organizacji Przemysłu 4° ss.37.
- 16/ I n s t r u k c j a ewidencji i obiegu dokumentacji pracy i płacy w zakładach i oddziałach produkcyjnych Centralnego Zarządu Kamieniołomów i Klinkierni Drogowych. Warszawa 1955 8° ss.36.
- 17/ J a c h o w s k i Józef: Nomenklatura haseł klasyfikacyjnych dla materiałów aktowych w administracji terenowej. Organizacja - Metody - Technika. R.8: 1965 nr 5 s.27-29.
- 18/ J a r m u l s k i Saturnin: Teoria a praktyka rejestracji i obiegu akt. /Przyczynek metodyczny/. Organizacja - Metody - Technika. R.5: 1962 nr 7 s.4-6.
- 19/ J a r o s Jerzy: Składnica akt. /Archiwum zakładowe/. W: Kurs zaoczny naukowej organizacji w pracy biurowej. Warszawa 1961. Z.5 s.5-55.

- 20/ J a r o s Jerzy; W e y m a n Karol: Zbiór przepisów i informacji o kwalifikowaniu i terminach przechowywania akt oraz prowadzeniu składnic akt. Wyd.3. Warszawa 1962 PWN 8° ss.87.
- 21/ J a r z ę b o w s k i Witold: Organizacja obiegu pism i technika wykonywania czynności korespondencyjnych. W: Kurs zaoczny naukowej organizacji i kierownictwa. Warszawa 1961 z.4 s.1-49.
- 22/ J a r z ę b o w s k i Witold: Praca biurowa - analiza obiegu dokumentów. W: Vademecum Dyrektora. Dział XV, 72.
- 23/ K a m i ń s k i Tadeusz: Usprawnienie organizacji pracy biur gromadzkich. Organizacja - Metody - Technika. R.7: 1964 nr 3 s.10-11.
- 24/ K ę d z i e r, s k i Jerzy: Obieg dokumentów w centrali spożywczej. Organizacja - Metody - Technika. R. 10: 1967 nr 3 s.18-19.
- 25/ K o ś c i o ł e k Jan: Organizacja i technika pracy biurowej. W: Kurs zaoczny organizacji i kierownictwa. Z.7, Warszawa 1959-1960 ss.47.
- 26/ L a n g J.: Metoda opracowywania wykazu akt. Warszawa 1958 Zakład Organizacji i Techniki Pracy Biurowej 8° s.43. Biblioteka Organizatora Pracy Biurowej. Nr 1.
- 27/ L i t w i n i u k Jan: Klasyfikacja i segregacja akt w świetle założeń organizacyjnych i archiwalnych. Organizacja - Metody - Technika. R.9: 1966 nr 10 s.4-7.
- 28/ L i t w i n i u k Jan: Metody opracowywania planów akt. Organizacja - Metody - Technika. R.7: 1964 nr 10 s.6-9.
- 29/ M a ć k o w i a k Wojciech: Organizacja obiegu dokumentów czynnikiem usprawnienia pracy biurowej. Przegląd Techniczny. [R.837]: 1962 nr 6 s.56-58.

- 30/ M a n t e u f f e l Tadeusz: Wykaz akt w kancelarii urzędu. Archeion [T.7] 19-20: 1951 s.178-193.
- 31/ M u s z y ń s k i Adam: Wykaz akt. Sposób opracowywania i jego znaczenie dla narastającego zasobu archiwalnego. Archiwista. R.2: 1966 nr 3 s.1-14.
- 32/ M u s z y ń s k i B.: Obieg dokumentów w przedsiębiorstwie. Organizacja - Metody - Technika. R.5: 1962 nr 4 s.3-6.
- 33/ O c i e p k o Wiktor: Organizacja pracy biurowej. W: Kurs zaoczny organizacji i kierownictwa. Z.7. Wyd. 4. Warszawa 1962-1963 ss.36.
- 34/ O r g a n i z a c j a obiegu dokumentów. Praca zbiorowa pod red. J.Litwiniuka. Warszawa 1961 Zakład Organizacji i Techniki Pracy Biurowej 8° ss.46. Biblioteka Organizatora Pracy Biurowej /1/.
- 35/ O r g a n i z a c j a registratury. /Wybór tłumaczeń/. Pod red. Urszuli Styczyńskiej. Warszawa 1963 Ministerstwo Finansów 4° ss.63. Ministerstwo Finansów. Zakład Organizacji i Techniki Pracy Biurowej. Materiały i Studia Nr 48. /Na prawach rękopisu/.
- 36/ P i o t r o w s k i L.: Uregulowanie czynności kancelaryjnych w przedsiębiorstwie. Organizacja - Metody - Technika. R.8: 1965 nr 3 s.13-16.
- 37/ P o d w i ń s k i Stanisław, T y p i a k Piotr: Instrukcja kancelaryjna dla zarządów gminnych. Wyd.3. Warszawa 1946 Gosp. Zrzesz. Samorz. Terytor. 8° ss.212. Podręczna Biblioteka Samorządowa.
- 38/ R a d c z u k Krzysztof: Typowe prace kancelaryjne. Wykaz akt. Biuletyn Zarządu Głównego RSW "Prasa" 1963 nr 10 s.16-28.
- 39/ R a d t k e Irena: Jednolite rzeczowe wykazy akt. Archeion [T.7] 44: 1966 s.31-50.
- 40/ R a d t k e Irena: Organizacja pracy kancelaryjnej.

- Poznań 1964 Tow.Krzew.Wiedzy Prakt. 8° ss.28. Korespondencyjny kurs archiwalny. Powiel.
- 41/ R a m o w a instrukcja kancelaryjna biura gromadzkiej rady narodowej. Warszawa 1963 Ministerstwo Finansów 4° ss.24, zał.11,3. Ministerstwo Finansów. Zakład Organizacji i Techniki Pracy Biurowej. Biblioteka Organizatora Pracy Biurowej. Nr 11.
- 42/ R a m o w y regulamin pracy biura gromadzkiej rady narodowej. Warszawa 1962 Ministerstwo Finansów 4° ss. nlb 8,8,7,3. Biblioteka Organizatora Pracy Biurowej. Nr 10.
- 43/ S i d o r e n k o Leon: Racjonalna struktura organizacyjna warunkiem prawidłowej organizacji w wydziałach prezydiów rad narodowych. Organizacja - Metody - Technika. R.9: 1966 nr 1 s.9-12.
- 44/ S z c z e p a n i a k Roman: Archiwum zakładowe. Wyd. 2 poprawione. Warszawa 1969 PWN 8° ss.57.
- 45/ U s p r a w n i e n i e korespondencji. Organizacja - Metody - Technika. R.5: 1962 nr 6 s.27.
- 46/ W e y m a n Karol: Akta - wykaz akt. W: Vademecum Dyrektora. Dział XV, 5.
- 47/ W e y m a n Karol: Kancelaria - instrukcja. W: Vademecum Dyrektora. Dział XV, 21.
- 48/ W e y m a n Karol: Kancelaria - systemy kancelaryjne. W: Vademecum Dyrektora. Dział XV, 22.
- 49/ W e y m a n Karol: Klasyfikacja akt i wykaz akt. W: Kurs zaoczny naukowej organizacji pracy biurowej. Warszawa 1961 z.5 s.18-49.
- 50/ W e y m a n Karol: Korespondencja - obieg pism. W: Vademecum Dyrektora. Dział XV, 30.
- 51/ W e y m a n Karol: O wykazie akt. Organizacja - Metody - Technika. R.6: 1963 nr 8-9 s.1-4.
- 52/ Z a p a s i e w i c z Jerzy: Parę uwag w sprawie or-

- ganizacji obiegu dokumentów w przedsiębiorstwie. Organizacja - Metody - Technika. R.7: 1964 nr 8-9 s.9-12.
- 53/ Z a p a s i e w i c z Jerzy: Organizacja i technika pracy biurowej. Warszawa 1962 ss.188 Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- 54/ Z a s a d y racjonalnej pracy kancelaryjnej pod red. J.Litwiniuka. Warszawa 1964 Ministerstwo Finansów 4° ss.88. Ministerstwo Finansów. Zakład Organizacji i Techniki Pracy Biurowej. Biblioteka Organizatora Pracy Biurowej. Nr 1. Powiel.
- 55/ Z b i ó r p r z e p i s ó w o postępowaniu z dokumentacją aktową w Polskiej Akademii Nauk. Warszawa 1963 Archiwum Polskiej Akademii Nauk 4° ss.31 + 40 nlb.

SPRAWY ORGANIZACYJNE SAP

Obrady VI Plenum Zarządu Głównego SAP

W dniu 22 listopada 1969 r. zebrał się Zarząd Główny Stowarzyszenia Archiwistów Polskich na swe kolejne VI zebranie plenarne. W obradach uczestniczyło 15 osób. Porządek dzienny obejmował:

1. Sprawozdanie z działalności organizacyjnej ZG pomiędzy IV a VI plenum,
2. Informację w sprawie Pomaturalnego Studium Archiwistyki,
3. Sprawy finansowe i preliminarz budżetowy na rok 1970,
4. Przygotowania do III Krajowego Zjazdu Delegatów SAP,
5. Wstępne omówienie głównych kierunków działalności SAP w czasie następnej kadencji,
6. Sprawy różne.

W pierwszym punkcie Przewodniczący ZG SAP przedstawił stan organizacyjny i główne kierunki pracy, realizowane przez okres roczny, jaki upłynął od końca listopada 1968 r. Wśród zadań organizacyjnych na pierwsze miejsce wysunęły się sprawy weryfikacji dawnych i rekrutacji nowych członków, tak zwyczajnych jak wspierających. Wskazano oddziałom na istniejące w tym zakresie możliwości. Wśród innych zadań roboczych ważne miejsce zajęła sprawa archiwów zakładowych. Omówieniu ich problematyki poświęcone było V zebranie plenarne Zarządu Głównego w dniu 22 kwietnia 1969 r.,

przy udziale licznych zaproszonych gości. W toku realizacji uchwał podjętych na tym zebraniu, nawiązano szereg kontaktów roboczych z instytucjami zainteresowanymi tymi problemami, opracowano też kilka projektów, przekazanych Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i innym instytucjom. Dział wydawniczy SAP opublikował w omawianym okresie cztery dalsze numery biuletynu ARCHIWISTA i przygotował ostatni numer za rok 1969. Równocześnie zwiększono nakład do 900 egz., a objętość przeciętna ukształtowała się znacznie wyżej niż w latach poprzednich. W zakresie szkolenia odnotować należy pracochłonne i w pewnych okresie niełatwe zabiegi związane z uruchomieniem Pomaturalnego Studium Archiwistyki w Warszawie, które ostatecznie rozpoczęło działalność we wrześniu 1969 r.

Sprawy Studium stały się przedmiotem wymiany poglądów, zapoczątkowanej wystąpieniem zaproszonego na Plenum kol. Rafała Mozołowskiego, w którym omówił on problemy związane z działalnością dydaktyczną, kładąc nacisk na trudności wynikające z braku podręczników /zob. niżej s. 32/.

W ramach sprawozdania finansowego, skarbnik Stowarzyszenia poinformował o stanie wykonania budżetu i przewidywaniach na rok 1970, wskazując na pilną potrzebę podjęcia ponownych zabiegów o uzyskanie subwencji. Po dyskusji preliminarz został uchwalony.

Przy omawianiu przygotowań do III Krajowego Zjazdu Delegatów, Plenum rozpatrzyło i uchwaliło ogólny zarys kalendarza prac i podjęło kilka innych wiążących uchwał.

Omawiając wstępne kierunki pracy Stowarzyszenia na okres następnej kadencji /od maja 1970 do I-go kwartału 1973 r. włącznie/ Plenum zapowiedziało dalszą dyskusję nad tym tematem na najbliższym kolejnym posiedzeniu, które wyznaczono na drugą dekadę marca 1970 r.

Pomaturalne Studium Archiwistyki

W 1959 r. utworzona została w Warszawie pomaturalna, dwuletnia Państwowa Szkoła Dokumentacji Naukowo-Technicznej w celu kształcenia fachowych kadr dla ośrodków informacji naukowo-technicznej. Jest to jedyna szkoła tego typu w Polsce, a w momencie utworzenia była taką również w Europie.

Szkoła ta jest pierwszą i jedyną dotąd szkołą pomaturalną, która wprowadziła w roku szkolnym 1962/63 do swojego programu nauczania jako odrębny przedmiot - archiwistykę, w wymiarze dwu godzin tygodniowo na pierwszym i drugim semestrze nauczania. Autorem pierwszego programu nauczania oraz pierwszym wykładowcą przedmiotu była mgr Helena Żeglicka, ponadto autorka skryptu pt. "Archiwum w zakładzie produkcyjnym". W następnych latach zmieniali się zarówno wykładowcy, jak i ulegał modyfikacji program nauczania. Kolejnymi wykładowcami przedmiotu byli: mgr Weronika Klonowska w latach 1963/64 - 1965/66, mgr Róża Wojciechowska w roku 1966/67, mgr Maria Tarakanowska w roku 1967/68 oraz od roku 1968/69 mgr Karolina Rostocka.

Ogółem w ciągu 7 lat wykładów archiwistyki nauczaniem tego przedmiotu objęto 611 słuchaczy /według stanu na koniec roku szkolnego/.

Od chwili swego powstania w r. 1965, Stowarzyszenie Archiwistów Polskich żywo zajęło się sprawą właściwego kształcenia kadr archiwistów. Nawiązawszy kontakt roboczy z dyrekcją Państwowej Szkoły Dokumentacji Naukowo-Technicznej, Stowarzyszenie opracowało program rozszerzenia nauki przedmiotu na trzeci i czwarty semestr. Równocześnie przedstawiciele SAP wspólnie z dyrekcją Szkoły podjęli rozmowy z Kuratorium Okręgu Szkolnego m.st. Warszawy, w kierunku uruchomienia odrębnej specjalizacji archiwalnej.

W roku szkolnym 1966/67 mgr Klonowska, a w roku 1967/68 mgr Tarakanowska prowadziły ponadto na trzecim i czwartym semestrze zajęcia fakultatywne z archiwistyki traktowanej jako specjalizacja w szkole. Zajęciami tymi objęto 39 osób, które otrzymały wówczas obok tytułu technika dokumentalisty tytuł technika archiwisty.

Przy aktywnej współpracy Stowarzyszenia celem lepszego opanowania przedmiotu i zapoznania słuchaczy z pracą i działalnością archiwów, od roku 1965/66 wprowadzono w archiwach warszawskich czterotygodniowe praktyki archiwalne dla słuchaczy drugiego semestru. Praktyka nie obejmowała wszystkich słuchaczy, lecz tylko pewien ich procent¹. W czasie pierwszej praktyki słuchacze zapoznali się z dwoma archiwami, przebywając po dwa tygodnie w jednym archiwum. Dopiero od roku 1966/67 słuchacze odbywają całą czterotygodniową praktykę archiwalną w tym samym archiwum.

Wysuwane od lat w środowisku archiwalnym postulaty w sprawie kształcenia średnich kadr archiwalnych zaczęły nabierać od 1966 r. coraz bardziej realnych kształtów².

Decyzje o powołaniu Studium Archiwalnego poprzedziły liczne dyskusje o profilu i programie szkoły, zakończone opracowaniem programów nauczania poszczególnych przedmiotów. Intensywny udział brało w nich Stowarzyszenie Archiwistów Polskich, którego przedstawiciele weszli do komisji organizacyjnej, powołanej z inicjatywy Stowarzyszenia przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych. Zadaniem tej komisji było przedyskutowanie założeń progra-

¹ Szczegółowe informacje zob. "Archiwista" nr 3/6/: 1966, s.24-26; "Archiwista" nr 4/11/: 1967, s.20-21; C.Z. Z działalności Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, Praktyki archiwalne "Archeion" 46: 1967, s.208-209; K.Rostocka - Sprawozdanie z przebiegu praktyk zawodowych dla słuchaczy ... "Archeion", 51: 1969, s.231-232.

² Zob. np. K.Rostocka, Dwuletnia Pomaturalna Szkoła Archiwalna, "Archeion" 49: 1968, s.171; B.Kroll, W sprawie pomocniczego personelu archiwalnego. "Archeion", 28: 1958, s.11-19.

mowych, wytypowanie autorów poszczególnych części programu i wysunięcie propozycji obsady personalnej. Plan nauczania w Pomaturalnym Studium Archiwistyki zatwierdzony przez Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego pismem PR-2-51337-30/69 z dnia 3 lipca 1969 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Przedmioty nauczania	Liczba godzin tyg. w semestrze			
		I	II	III	IV
1.	Podstawy nauk politycznych	-	-	2	2
2.	Elementy socjologii, psychologii i organiz. pracy	-	-	2	2
3.	Język rosyjski	2	2	2	2
4.	II język obcy	4	4	4	4
5.	Ekonomia polityczna	3	3	3	3
6.	Prawo państwowe i admin.	2	2	2	2
7.	Historia ustroju Polski w XIX i XX wieku	2	2	-	-
8.	Archiwistyka	4	4	2	2
9.	Archiwoznawstwo	-	-	2	2
10.	Konserwacja i zabezp. archiwaliów	-	2	2	-
11.	Popularyzacja zasobu	-	-	1	1
12.	Organizacja prac biurowych i administracyjnych	2	2	2	2
13.	Elementy nauki o informacji	-	2	3	3
14.	Bibliotekarstwo	2	2	-	-
15.	Rysunek techniczny /wraz z archiwizowaniem dokumentacji technicznej/	2	1	-	-
16.	Zajęcia praktyczne	6	6	6	6
17.	Praktyka zawodowa	-	-	x	-
18.	Wychowanie fizyczne	2	2	2	2
19.	Powszechna samoobrona	2	2	-	-
O g ó ł e m :		33	36	35	33

Nadobowiązkowo: pisanie na maszynie po 2 godz. tygodniowo w I i II semestrze.

x - praktyka zawodowa 4 tygodnie w semestrze III.

W roku szkolnym 1969/70, została zorganizowana jedna klasa licząca początkowo 42 uczniów. Jednak, zbyt późne rozpoczęcie rekrutacji i odpowiedniej akcji informacyjnej o zawodzie archiwisty i perspektywach pracy zawodowej spowodowało, że w studium znalazł się pewien procent osób przypadkowych, które bądź same opuściły szkołę, bądź zostały skreślone z listy słuchaczy z powodu negatywnego stosunku do nauki. Pod koniec stycznia 1970 r. klasa liczy 32 osoby w tym 4 mężczyzn. Większość słuchaczy mieszka w Warszawie, lub w okolicach Warszawy; tylko rodzice 3 słuchaczy mieszkają poza Warszawą. Wiek słuchaczy kształtuje się między 17 a 23 rokiem życia.

Szkoła usytuowana jest w Warszawie przy ulicy Żeromskiego 81 /Bielany/ w ładnym gmachu Technikum Księgarskiego z dużą salą gimnastyczno-widowiskową. Biblioteka szkolna jest bardzo dobrze zorganizowana i wyposażona w bogaty księgozbiór.

Dyrekcję szkoły noszącej obecnie nazwę Pomaturalne Studium Ekonomiczne Nr 2 stanowią: dyrektor mgr Anna Tabor, wicedyrektor mgr Kazimierz Rzewuski.

Wykładowcami poszczególnych przedmiotów są:

Polskie prawo państwowe	- dr R.Wiench
Ekonomia polityczna	- mgr C.Kazańczuk
Bibliotekarstwo	- mgr M.Litwinowicz
Organizacja prac biurowych i administracyjnych	- dr R.Wiench
Rysunek techniczny /wraz z archiwizowaniem dokumentacji technicznej/	- mgr inż. Z.Kamela
Język rosyjski	- W.Biernacka
Język niemiecki	- mgr J.Nowak
Pisanie na maszynie	- M.Kowalczyk
Archiwistyka	- R.Mozołowski
Historia ustroju ziem polskich XIX i XX w.	- R.Mozołowski

Opiekunem praktyk zawodowych jest R.Mozołowski.

Zajęcia w szkole odbywają się 5 razy w tygodniu. Szósty dzień przeznaczony jest na praktyki zawodowe w następujących archiwach warszawskich:

Archiwum Akt Nowych	8 osób
Archiwum Państwowe m. Warszawy i woj. Warszawskiego	9 "
Archiwum Polskiej Akademii Nauk	4 "
Centralne Archiwum Wojskowe	5 "
Centralne Archiwum Głównego Urzędu Statystycznego	6 "
Celem właściwego kierowania praktykami na opiekunów praktyk powołani zostali: mgr Z. Krupska /AAN/, mgr E. Chełmiński /AP W-wy/, mgr A. Brachfogel /APAN/, mgr T. Wawrzyński i mgr Cz. Tokarz /CAW/ oraz R. Mozołowski /Archiwum GUS/.	

Należy zwrócić uwagę na trudności procesu nauczania wynikające z braku podręczników szkolnych w ogóle, lub przystosowanych do programu szkoły. Pilną potrzebą wydaje się opracowanie podręczników czy też skryptów, z niektórych przedmiotów, a w pierwszej kolejności z archiwistyki.

Spotkanie Redakcji "Archiwisty"
z członkami Oddziału Stołecznego SAP

Dnia 11 grudnia 1969 r. w lokalu Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych odbyło się spotkanie Redakcji "Archiwisty" z Czytelnikami.

Redaktor naczelny "Archiwisty" kol. Z. Kolankowski poinformował zebranych o dziejach "Archiwisty". Czasopismo to ukazuje się od r. 1965 jako kwartalnik. Pełny jego tytuł brzmi: "Archiwista, Biuletyn Stowarzyszenia Archiwistów Polskich". Do obecnej chwili ukazało się 18 numerów /dziewiętnasty w druku/ w objętości 690 stron. Pismo zamieściło dotychczas 42 artykuły problemowe, a także dużą liczbę notatek i komunikatów dotyczących spraw organizacyjnych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, korespondencję z czytelnikami i inne. Od numeru 13 zamieszczany

jest przegląd prasy o archiwach i archiwistach. Obecnie Redakcja rozważa projekt wprowadzenia nowego działu: biografie archiwistów, w którym zamieszczać będzie sylwetki wybitnych i zasłużonych archiwistów.

Do zadań czasopisma należy informowanie odbiorców o problemach nurtujących archiwa wszelkiego typu i szczebla, o potrzebach archiwistów, o ich osiągnięciach i trudnościach, jakie napotykają w codziennej pracy.

Cele te i zadania realizuje dwuosobowa Redakcja przy pomocy niewielkiego grona współpracowników.

Uczestnicy spotkania, analizując tematykę artykułów i ich przydatność dla pracy archiwisty, wyrażali na ogół aprobatę dla kierunku rozwoju czasopisma. Prof. dr P. Bańkowski, Redaktor "Archeionu", podkreślił osiągnięcia biuletynu Stowarzyszenia, pozytywnie oceniając jego poziom. Kol. O. Staroń z aprobatą wyraziła się o inicjatywie publikowania cykli artykułów dotyczących określonego typu archiwów, np. archiwów szkół wyższych. Kol. K. Radczuk podkreślił ogromną przydatność tego typu czasopisma dla archiwistów zakładowych, chociaż ustosunkował się krytycznie do niektórych sformułowań zamieszczonych w poszczególnych artykułach. Wśród postulatów, które zgłaszali liczni czytelnicy, najciekawsze to: systematyczne publikowanie informacji o przepisach prawnych dotyczących archiwów zakładowych /O. Staroń/ oraz wprowadzenie rubryki pytań i odpowiedzi na wzór zamieszczanych w piśmie "Sowietskie Archiwy" pt. "Konsultacje po diełoproizwodstwu" /K. Radczuk/.

Redakcja zapoznała też ogół Czytelników z trudnościami, jakie napotyka w swej codziennej pracy. Są to trudności natury finansowej i organizacyjnej. Największym chyba problemem jest brak stałych współpracowników "Archiwisty". Wpływa to zarówno z faktu, iż autorzy muszą pracować gratis, jak i z tego, że oddziały terenowe Stowarzyszenia Archiwistów Polskich biorą stosunkowo niewielki udział w pracach, przy czym występuje zjawisko nierówno-

miernego zaangażowania różnych środowisk. Inną poważną przeszkodą - są minimalne fundusze, jakimi dysponuje Redakcja. A koszty produkcji są dość wysokie. Dochodzi tu też kwestia braku papieru, grożąca możliwością opóźnienia wydawania czasopisma. Są też kłopoty z kolportażem "Archiwisty". Wszystko to składa się na bardzo trudne warunki pracy obu redaktorów, którzy ofiarują na ten zaszczytny cel społeczny, jakim jest wydawanie czasopisma, wiele czasu i siły.

Zebranie zakończono akcentem uznania dla Redakcji oraz poziomemu "Archiwisty", jako organu nieodzownego dla pełnego rozwoju prac archiwalnych w kraju. Wysunięto też dezyderat, aby podobnego rodzaju spotkania odbyły się we wszystkich większych Oddziałach Stowarzyszenia Archiwistów Polskich.

Grażyna Ziółkowska

NOWE WYDAWNICTWA ARCHIWALNE

Archeion. Czasopismo naukowe poświęcone sprawom archiwalnym. Organ NDAP, T.51. Warszawa 1969, s.318, cena 55 zł.

Tom otwiera obszerny artykuł pióra prof. dra Piotra Bańkowskiego pt. "Pół wieku odrodzonych archiwów Państwowych". Artykuł ten ma charakter syntetycznego podsumowania dziejów archiwistyki polskiej w minionym pięćdziesięcioleciu. Tom ten, podobnie jak poprzednie, obejmuje następujące działy: problemy archiwistyki, archiwoznawstwo, ustrój władz i organizacja kancelarii, archiwa za granicą, z zagadnień bibliografii archiwalnej, kronika archiwalna, recenzje i przegląd zagranicznych czasopism archiwalnych.

Archeion. Czasopismo naukowe poświęcone sprawom archiwalnym. Organ NDAP. T.52. Warszawa 1969, s.247, cena 40 zł.

Na szczególną uwagę zasługuje artykuł Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych dra Leona Chajna pt. "Dwadzieścia pięć lat polskich archiwów państwowych". W związanej formie ujęte są główne problemy państwowej służby archiwalnej w ciągu dwudziestopięciolecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Pozostałe działy są identyczne jak w tomie 51.

Archiwum Państwowe Miasta Poznania i Województwa Poznańskiego oraz jego archiwa terenowe. Przewodnik po zasobie archiwalnym. Opracowanie zbiorowe pod kierunkiem Cz.Skopowskiego.

Przewodnik zawiera rys historyczny Archiwum, ogólną charakterystykę zasobu, warunki korzystania z materiałów archiwalnych, tematyczny układ zespołów archiwalnych wraz z krótką charakterystyką zawartości oraz wykaz zespołów znajdujących się w archiwach terenowych województwa poznańskiego. Do przewodnika dołączono obszerną bibliografię oraz indeks osób, miejscowości i instytucji. Przewodnik omawia zawartość około tysiąca zespołów, o objętości prawie 10 000 metrów bieżących akt, w tym 5 000 dokumentów pergaminowych, 9 000 ksiąg staropolskich oraz materiałów z XIX i XX w. związanych z historią Wielkopolski, nie wyłączając okresu okupacji hitlerowskiej, jak również cennych materiałów z pierwszych lat Polski Ludowej.

Księgi Referendarii Koronnej z czasów saskich. Sumariusz. T.1 /1698-1732/. Warszawa 1969, PWN, s.278, cena 45 zł.

Wydawnictwo źródłowe, podające w formie regestrów całość akt procesowych sądu referendarskiego koronnego z epoki saskiej. Akta tego jedynego w przedrozbiorowej Rzeczypospolitej sądu państwowego reprezentującego sprawy chłopskie, zawierają bogaty materiał odnoszący się do położenia chłopów polskiego w dobrach koronnych, wskazują na występujące formy ucisku i na stosowane przez chłopów formy oporu.

Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Historia. T.7 5, z.35. Toruń 1969, PWN, s.140, cena 11 zł.

Kolejny tom z serii Zeszytów Naukowych przygotowany został do druku przez pracowników Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii. Zeszyt ten zasługuje na szczególną uwagę, jako w całości poświęcony problematyce archiwalnej. Na treść składa się sześć artykułów. Na szczegól-

ną uwagę zasługują: R. Marchwińskiego, Akta podskarbie pruskich z przełomu XVI i XVII w. w Archiwum Toruńskim, I. Janosz-Biskupowej - Archiwum Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu /1948-1968/; B. Ryszewskiego - O niektórych podstawowych pojęciach archiwalnych /kancelaria, registratura, zespół archiwalny, archiwum/; tegoż autora - Specjalizacja archiwistyczna na Uniwersytecie M. Kopernika w Toruniu i jej absolwenci w latach 1955-1967.

Geoffrey Whatmore - Archiwum redakcyjne w prasie. Przełożona z angielskiego Danuta Brzeska. Kraków 1969, Ośrodek Badań Prasoznawczych RSW "Prasa" w Krakowie, s.270, cena 30 zł.

Książka w szczegółowy sposób zapoznaje czytelnika z zagadnieniem gromadzenia, opracowywania i udostępniania wycinków prasowych. Dużo uwagi i miejsca poświęca autor samej technice przechowywania wycinków. W kilku rozdziałach zostały omówione różne metody opracowywania tego rodzaju materiałów. Interesująco omawia autor w ostatnim rozdziale zatytułowanym "Mikrofilmy i fotokopie" zagadnienie niszczenia uprzednio zmikrofilmowanych całych roczników czasopism, szczególnie tych, które są drukowane na gorszych gatunkach papieru. Podana jest również technika mikrofilmowania i przechowywania mikrofilmów.

Inwentarz archiwalny b. Statistisches Amt 1939-1944. Warszawa 1968, GUS, s.64, cena 5 zł.

Jest to inwentarz archiwalny b. Statistisches Amt'u w Krakowie, urzędu powołanego przy tzw. rządzie Generalnego Gubernatora dla koordynacji badań statystycznych. Materiały zawarte w inwentarzu dotyczą m.in. strat gospodarczych poniesionych w czasie okupacji, zbrodniczej polityki społecznej na terenach okupowanych.

Biuletyn Wojskowej Służby Archiwalnej Nr 1, Warszawa 1969, CAW, s.191.

Dla ułatwienia badaczom poszukiwań interesujących ich źródeł, przechowywanych w Centralnym Archiwum Wojskowym oraz zapoznania z metodami pracy archiwalnej w wojsku, podjęto decyzję wydawania Biuletynu. Nr 1 Biuletynu obejmuje głównie omówienia zawartości wybranych zespołów archiwalnych oraz problemy działalności i pracy archiwów wojskowych.

Na treść numeru pierwszego składa się w sumie trzynaście artykułów pracowników wojskowej służby archiwalnej.

Inwentarz akt ludowego Wojska Polskiego z lat 1943-1945. Jednostki bojowe. Cz.3. Suplement do cz. 1, 2. Warszawa 1969, CAW, s.93, cena 36,40 zł.

Suplement stanowi uzupełnienie części 1 i 2 ogłoszonego w 1961 r. drukiem inwentarza akt Ludowego Wojska Polskiego z okresu wojny. Suplement dzieli się na dwie zasadnicze części: uzupełnienia do zespołów nr 1-330 oraz pełne zespoły akt jednostek bojowych ostatnio wprowadzone do obrotu naukowego. W suplementcie znalazły się m.in. inwentarze akt 28 pułku artylerii samochodowej, 7 Rejonu Baz Lotniczych i brygad zaporowych.

Oprac. R.P.

P R A S A

O A R C H I W A C H I A R C H I W I S T A C H

Z dużym zainteresowaniem śledzimy prasę krajową, szukając w niej również informacji o działalności i zasobach aktowych placówek, w których pracujemy. W opracowanym przeglądzie na uwagę czytelnika zasługuje kilka spraw.

x

Prasa krajowa wiele uwagi poświęciła uroczystościom jubileuszowym Archiwum Państwowego w Poznaniu. W październiku 1969 r. minęło 100 lat od chwili powołania do życia zasłużonej placówki. Szczegółowe informacje o funkcjonowaniu tego archiwum oraz jego zasobie aktowym podała Czesława Hruszka w artykule pt. "Skarbnica honoru i majątku", który został zamieszczony na łamach NURTU nr 10 z 1969 r. "Przez wiele wieków - pisze autorka - przetrwały i do dziś przechowywane są w archiwum Państwowym w Poznaniu bogate i cenne materiały rękopiśmienne począwszy od XII wieku". Dalej omawia zasób aktowy, pomoce archiwalne oraz działalność usługową tej placówki. Artykuł ilustrowany zdjęciami.

Problematykę dotyczącą Archiwum w Poznaniu omawia też GAZETA POZNAŃSKA nr 244 z 1969 r. w krótkiej notatce pt. "Sto lat w kilometrach".

Przygotowania do jubileuszu odnotował też EXPRESS POZNAŃSKI nr 250 /"Wczoraj zanotowaliśmy"/ i nr 251 /"Poznańska skarbnica świadectw minionych czasów obchodzi stulecie pożytecznej działalności"/. W dalszym numerze 254 z

1969 r. tego pisma zamieszczona została szczegółowa informacja z przebiegu uroczystości jubileuszowych /"Liczne dowody uznania dla Archiwum Państwowego z okazji 100-lecia działalności"/.

GŁOS WIELKOPOLSKI w trzech numerach z roku 1969 omawiał przygotowania do sesji naukowej, przebieg uroczystości w Archiwum Państwowym oraz osiągnięcia zasłużonej placówki /nr 252 - "Stulecie poznańskiego Archiwum Państwowego", nr 256 - "Archiwum Państwowe placówką dla wszystkich", nr 257 - "Obchody 100-lecia Archiwum Państwowego w Poznaniu"/.

Obszerłą informację zamieściła też GAZETA POZNAŃSKA nr 257 z 1969 r. W artykule pt. "Rozpoczęły się uroczystości 100-lecia Archiwum Państwowego w Poznaniu" znajdzie czytelnik wiele interesujących danych o zasobie aktowym, działalności archiwum i jego pracownikach.

O obchodach setnej rocznicy powstania tej placówki informowały też inne dzienniki krajowe. Wiele interesujących danych o Archiwum Państwowym w Poznaniu znajdziemy m.in. na łamach KURIERA POLSKIEGO nr 253 /"Archiwum Poznańskie obchodzi 100-lecie"/, DZIENNIKA LUDOWEGO nr 257 /"Stulecie akta - wciąż aktualne"/, ILUSTROWANEGO KURIERA POLSKIEGO nr 256 /"100 lat Poznańskiego Archiwum"/ oraz SŁOWA POWSZECHNEGO nr 280 z 1969 r. /"Skarby poznańskiego archiwum"/. Jubileusz znalazł też odbicie na łamach pisma STOMIŁOWIEC, organ Samorządu Robotniczego ZPG "Stomil" nr 1 z 1970 r.

x

Prasa stołeczna w ostatnich miesiącach ubiegłego roku oraz na początku bieżącego zamieszczała wiele interesujących wiadomości. STOLICA /nr 46 z 1969 r./ w cyklu "Ćwierćwiecze nowej Warszawy" zawiera artykuł pt. "To, o czym nie mówią dokumenty". Ciekawie podane informacje dotyczą pierwszych lat odbudowy stolicy. Dziś czytelnik do-

wiadyuje się o tym z fragmentarycznych akt, które wymagają uzupełnienia. "Jest na to już ostatni czas - wykruszają się nie tylko działacze przedwojenni, okupacyjni - czytamy - ale i z pierwszych lat po wyzwoleniu. A historia jest niesłychanie bogata, przerasta źródła".

SŁOWO POWSZECHNE nr 264 z 1969 r. w artykule "Skarby ukryte w archiwum" omawia dokumenty dotyczące polityki germanizacyjnej na zagrabionych przez Niemców terenach polskich i późniejsze, obrazujące pierwsze trudne lata powrotu na te ziemie państwowości polskiej, które przechowyują archiwa na Ziemiach Zachodnich i Północnych. W tym konkretnym przypadku sprawa dotyczy zasobu i działalności Powiatowego Archiwum Państwowego w Nysie. Placówka ta gromadzi archiwalia z trzech powiatów województwa opolskiego: niemodlińskiego, prudnickiego i nyskiego. Posiada ponad 40 tys. dokumentów zgromadzonych w 89 zespołach akt. Na zasób tej placówki składają się akta poniemieckie od XVIII do XX w. i te dotyczące lat 1945-1955, a więc okresu kształtowania się na tych terenach administracji PRL.

Na uwagę czytelnika zasługuje szczegółowa informacja EXPRESSU WIECZORNEGO nr 286 z 1969 r. zatytułowana "Historia królewskich korespondencji i pospolitych »pysków« na 7 kilometrach półek". Omówiono w niej bezcenny zasób Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie. Bogactwo zgromadzonych tam dokumentów pochodzących jeszcze z XII w. jest ogromne, a przecież jest to zaledwie sześć procent zasobów, gromadzonych w okresie 160 lat istnienia placówki. Resztę pochłonęły działania wojenne. W archiwum tym prowadzi poszukiwania kilkuset polskich uczonych różnych specjalności. Przyjeżdżają zagraniczni goście. Ostatnio dokumentami archiwalnymi zainteresowało się wielu amatorów, poszukujących źródeł do odtworzenia historii miast, które zamieszkują.

ŻOŁNIERZ WOLNOŚCI nr 274 z 1969 r. przynosi interesujące wiadomości o losach akt wojskowych. W obszernym ar-

tykule pt. "Do czego służyły hitlerowcom polskie archiwa wojskowe" omówiono dzieje polskich archiwaliów wojskowych od września 1939 r. do zakończenia drugiej wojny światowej. To co nie uległo zniszczeniu zabezpieczone jest dziś w Centralnym Archiwum Wojskowym.

Informacja o działalności Centralnego Archiwum Wojskowego znalazła się również na łamach ZA WOLNOŚĆ I LUD nr 24 z 1969 r. Tym razem omówiono sprawy dotyczące funkcjonowania instytucji w zakresie wydawania zaświadczeń o przebiegu służby wojskowej.

Na uwagę zasługuje krótka notatka TRYBUNY LUDU nr 344 z 1969 r. donosząca o tym, że w Archiwum Państwowym w Łodzi, w zespole akt kancelarii gubernatora piotrkowskiego sprzed r. 1914 znajduje się dokument - przyczynek do biografii Włodzimierza Lenina. Jak z niego wynika kancelaria warszawskiego generał-gubernatora dnia 21 stycznia 1900 r. zawiadamiała urząd gubernatorski w Piotrkowie, że znajdującemu się pod nadzorem policji pomocnikowi adwokata przysięgłego Włodzimierzowi Iljiczowi Uljanowowi zabrania się zamieszkiwać w niektórych miejscowościach, w tym w guberniach warszawskiej i piotrkowskiej. Zakaz miał obowiązywać w okresie trzech lat. /Por. też ŻYCIE WARSZAWY nr 296/.

"Papierki z myszką" to tytuł artykułu, który ukazał się w TRYBUNIE MAZOWIECKIEJ nr 308 z 1969 r. Omówione w nim dzieje Archiwum Państwowego m.st. Warszawy i woj. warszawskiego. Placówka ta gromadzi i opracowuje akta instytucji, urzędów i przedsiębiorstw /z wyjątkiem centralnych/, mieszczących się na terenie Warszawy i województwa. Do materiałów zasługujących na szczególną uwagę, przechowywanych przez tę instytucję zaliczyć należy akta uczelni i szkół /głównie warszawskich/, akta notariuszy warszawskich od początku XIX w., akta stanu cywilnego, mapy i plany, akta hipoteczne. Biblioteka tej placówki - czytamy - może poszczycić się największym zbiorem Varsavianów i Mazovianów.

ZIELONY SZTANDAR nr 7 z br. zawiera obszerny artykuł Alicji Więzikowej pt. "10 lat Zakładu Historii Ruchu Ludowego". Z placówką tą związane jest archiwum, którego zasób aktowy zawarty jest w 8.700 jednostkach. W ostatnich latach - podaje autorka - wzrosły też poważnie zbiory ikonograficzne, wynoszące obecnie około 16 tys. zdjęć.

Na uwagę zasługuje artykuł pt. "Bardzo owocna współpraca", który ogłosiła Bogusława Czajeczka w Biuletynie Zarządu Głównego Ligi Kobiet NASZA PRACA nr 7 z 1969 r. Autorka omówiła w nim kontakty komisji kulturalno - oświatowej Zarządu Miejskiego LK w Oświęcimiu z Powiatowym Archiwum Państwowym. Pracownicy tej placówki wykonali już wiele użytecznych czynności, pomagając w dużym stopniu ożywić pracę tej organizacji. Archiwum Powiatowe w Oświęcimiu przechowuje, zabezpiecza i stale uzupełnia materiały dotyczące działalności kobiet na tym terenie; gromadzi relacje działaczek organizacji kobiecych z okresu międzywojennego, kobiet uczestniczących czynnie w ruchu oporu w okresie okupacji hitlerowskiej. Często organizowane są spotkania na terenie archiwum oraz pokazy dokumentacji aktowej.

DZIENNIK POLSKI nr 273 z 1969 r. przynosi interesujące wiadomości o krakowskim archiwum Lenina. Autor artykułu Jan Adamczewski zapoznaje czytelnika z dziejami tego archiwum. Dowiadujemy się, że dokumentacja osobista i książki Włodzimierza Lenina właściwie zgromadzone były w Krakowie i Białym Dunajcu. Jak twierdzą świadkowie łączna waga wszystkich materiałów wynosiła ponad tonę. Po roku 1918 archiwum przejął Oddział II Sztabu Generalnego. Przyпуска się, że część pozostała w Poroninie i Krakowie. Fragmenty cennego archiwum w latach 1924-1933 przewieziono do Moskwy. Dalsze poszukiwania kontynuowane były już

po zakończeniu drugiej wojny światowej. /Por. też: Archiwista nr 4/19/, 1969, s.49-50/.

Z informacji pt. "Historyczne posiedzenie", zamieszczonej w GAZECIE KRAKOWSKIEJ nr 14 z br. dowiedzieć się można o przebiegu pierwszego posiedzenia Wojewódzkiej Rady Narodowej, które odbyło się 24 stycznia 1945 r. Odtworzenie ówczesnych wydarzeń możliwe jest dzięki temu, że ... "szczęśliwym trafem zachowała się w Archiwum jedyna kopia maszynopisu protokołu z posiedzenia ...".

ŻYCIE RADOMSKIE nr 294 z 1969 r. ogłosiło apel komitetu organizacyjnego obchodów 25-lecia wyzwolenia Radomia do mieszkańców miasta o wypożyczenie względnie odsprzedaż posiadanych dokumentów obrazujących pierwsze dni stycznia 1945 r.

Do rzędu interesujących należy zaliczyć wiadomość zamieszczoną w SZTANDARZE LUDU nr 288 z 1969 r. pt. "Losy królewskiego dokumentu". Dyrektor Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Lublinie mgr Franciszek Cieślak w swoim piśmie do redakcji wyjaśnia zagadkę wędrowki na Ziemi Zachodnie dokumentu króla Stefana Batorego z 12 czerwca 1580 r., potwierdzającego przywilej lokacyjny m. Zamościa.

GŁOS SZCZECIŃSKI nr 251 z 1969 r. przynosi informację o zabezpieczeniu przez Wojewódzkie Archiwum Państwowe dokumentów z końca XV i pierwszej połowy XVI w., które zostały odnalezione w Kamieniu Pomorskim /"Dokumenty o dziejach Anny i Bogusława X pod opieką WAP"/.

Wrocławska GAZETA ROBOTNICZA nr 262 z 1969 r. zawiera obszerny artykuł o Archiwum Państwowym w Legnicy. Placówka ta obejmuje swym zasięgiem powiaty: jaworski, legnicki, lubiński, śródzki i złotoryjski. Zgromadzono

tam dokumenty od XIII w., księgi miejskie i akta. Zachowała się też księga więźniów z filii obozu koncentracyjnego w Gross Rosen, palonych w miejscowym krematorium. Z okresu powojennego archiwum zgromadziło już akta do roku 1950.

Kolejny, 263 nr GAZETY ROBOTNICZEJ w artykule "Spojrzenie w przeszłość" informuje o działalności Państwowego Archiwum w Lubaniu. Zgromadzono tam akta starostw, zarządów miejskich i rad narodowych z powiatów: bolesławieckiego, lubańskiego i zgorzeleckiego. Ogółem zbiory liczą 6.300 teczek i tomów akt z okresu Polski Ludowej.

x

Na uwagę zasługują informacje o wystawach i pokazach archiwalnych. SZTANDAR MŁODYCH nr 23 z br. donosi, że w Warszawie czynna jest wystawa "IX wieków Pragi" zorganizowana przez Muzeum Historyczne i Archiwum Państwowe m.st. Warszawy. Zgromadzone na niej eksponaty z różnych epok przedstawiają dzieje Pragi na tle rozwoju stolicy.

GŁOS ROBOTNICZY nr 16 z br. w informacji pt. "Pamiętki pierwszych dni" omawia wystawę archiwaliów obrazujących pierwsze dni Łodzi po wyzwoleniu w styczniu 1945 r. Eksponowane są głównie plakaty, ogłoszenia, ulotki i zdjęcia. Organizatorem wystawy jest redakcja GŁOSU i Archiwum Państwowe m.Łodzi.

Pod hasłem "Inowrocław w dokumencie 1945-1947 r." zorganizowana została w tym mieście wystawa. Jak donosi ILUSTROWANY KURIER POLSKI nr 16 z br. eksponowane są archiwalia obrazujące pierwszy okres kształtowania się życia społeczno-politycznego, gospodarczego oraz kulturalno-oświatowego w Inowrocławiu.

x

W przeglądzie prasowym warto odnotować jeszcze jedną wiadomość. Otóż LITERY nr 7 z 1969 r. /miesięcznik kulturalno-oświatowy wybrzeża/ zawierają obszerny artykuł B. Ryszewskiego "Uniwersyteckie studium archiwistyczne w Toruniu". Autor omawia w nim obok sieci archiwów w Polsce, przede wszystkim dzieje i zakres działania studium: "Specjalizacja archiwistyczna w Toruniu - czytamy - jest pierwszą i obecnie jedyną tego rodzaju specjalizacją w Polsce".

Opracował B.W.

KRONIKA STOWARZYSZENIA

W dniu 22 listopada 1969 r. odbyło się w Warszawie VI Plenarne posiedzenie Zarządu Głównego SAP. O treści obrad informuje notatka w dziale "Sprawy Organizacyjne SAP", zob. s. 30-31.

x

Dnia 29 listopada 1969 r. przewodniczący ZG SAP odwiedził Oddział Stowarzyszenia w Gdańsku, przy czym przeprowadził z przedstawicielami Zarządu Oddziału rozmowę związaną z aktualnymi problemami pracy Oddziału.

x

W dniu 1 grudnia 1969 r. Oddział Warszawski SAP zorganizował spotkanie czytelników ARCHIWISTY z zespołem redakcyjnym. Przebieg spotkania obrazuje oddzielna informacja, zob. s. 36-38.

x

Sprawy finansowe SAP były przedmiotem rozmowy przedstawicieli ZG z ob.mgr inż. G.Kawką, dyrektorem Departamentu Koordynacji Badań i Kształcenia Kadr Naukowych Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego w dniu 8 stycznia 1970 r.

x

W dniu 19 stycznia br. w lokalu Klubu Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie, Komisja Historyczna

Oddziału Warszawskiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich zorganizowała wieczór wspomnień ku czci zmarłych działaczy bibliotekarstwa i archiwistyki polskiej. W wieczorze m.in. wzięli udział przedstawiciele Stowarzyszenia Archiwistów Polskich.

x

W poniedziałek 26 stycznia br. odbyło się spotkanie członków Zarządu Głównego oraz Zarządu Oddziału Warszawskiego SAP z przedstawicielami Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, poświęcone sprawom Pomaturalnego Studium Archiwistyki. Omówiono formy ścisłej współpracy na polu kształcenia kadry archiwalnej.

x

W dniu 3 lutego 1970 r. odbyło się zebranie Oddziału Warszawskiego SAP, na którym kol. L. Dubacki przedstawił referat pt. "Poszukiwania krakowsko-poronińskiego archiwum Włodzimierza Lenina w Polsce".

x

W tym samym dniu, warszawscy członkowie Prezydium ZG spotkali się z przewodniczącą Głównej Komisji Rewizyjnej SAP, kol. dr M. Bielińską. Przeprowadzono analizę bieżącej sytuacji organizacyjnej i finansowej Stowarzyszenia oraz omówiono plan współpracy na najbliższy okres.

Wojewódzkie Archiwum Państwowe
w KIELCACH
ODDZIAŁ w R. DOMIU
Rynek 1, tel. 211-74

Numer zamyka się w dniu 16 lutego 1970 r.

SPIS TREŚCI

Jubileusz Profesora Henryka Jabłońskiego	1
S. Nawrocki: Jubileusz stulecia Archiwum Państwowego Miasta Poznania i Województwa Poznańskiego	4
B. Ryszewski: Obrady sekcji nauk pomocniczych historii na X Zjeździe Historyków Polskich w Lublinie 9—13 września 1969 roku	12
R. Piechota: Instrukcja kancelaryjna i wykazy akt (Informacja o wybranych pozycjach bibliograficznych)	23
Sprawy organizacyjne SAP	
Obrady VI Plenum Zarządu Głównego SAP	30
Pomaturalne Studium Archiwistyki	32
Spotkanie Redakcji „Archiwisty” z członkami Oddziału Stołecznego SAP (G. Ziółkowska)	36
Nowe wydawnictwa archiwalne	39
Prasa o archiwach i archiwistach	43
Kronika Stowarzyszenia	51

Cena numeru zł 7,50
dla członków SAP — w prenumeracie